

4. El Timbre

El color de la música

BLOC 1 CONTEXTOS MUSICALS I CULTURALS. ESCOLTA

1.1. TIMBRES VOCALS

Les característiques peculiars que posseeix cada veu fan que cadascuna tinga un timbre característic inconfusible.

a. Un timbre vocal peculiar

1. Escolta les veus següents i classifica-les segons el timbre. Tria tres d'aquests adjectius per a cadascuna, tot i que també n'hauries d'usar altres diferents:

aguda - greu - ronca - intimista - suau - opaca - impetuosa
vigorosa - cridanera - estrident - brillant - delicada

Audició 28 *Child in time* Deep Purple. Veu: Ian Gillan

Cridanera, aguda, brillant

Audició 29 *Don Giovanni* (escena del comanador) W. A. Mozart. Veu: Kurt Moll

Greu, impetuosa, vigorosa

Audició 30 *Singapore* Tom Waits. Veu: Tom Waits

Ronca, opaca, estrident

Audició 31 *Un año más* Mecano. Veu: Ana Torroja

Intimista, suau, delicada

b. La veu: l'instrument més antic

2. Escolta aquests dos fragments realitzats per agrupacions corals i indica quin és *a cappella* i quin té acompanyament instrumental.

Audició 32 *Vox dilecti mei* P. L. Palestrina

La interpretació de les veus és: *A cappella*

Audició 33 *Carmina Burana* Carl Orff

La interpretació de les veus és: *Amb acompanyament instrumental*

1.2. L'APARELL FONADOR

3. Completa el text següent amb les paraules que et facilitem a continuació i coneixeràs el funcionament del teu aparell fonador.

laringe - boca - pulmons - crani - inspiració - pressió - nas
expiració - cordes vocals - caixa de ressonància

La respiració és el procés en el qual agafem aire, *inspiració*, i l'expulsem, *expiració*. El so es produeix quan la *pressió* de l'aire que surt dels *pulmons* fa vibrar 2 tendons elàstics, les *cordes vocals*, que es troben a l'interior de la *laringe*. D'aquesta manera, el so sona amb més força gràcies al nostre cos, que actua com una *caixa de ressonància*. Precisament, alguns dels ressonadors dels quals ens valem per a això són el *boca*, la *nas* o el *crani*.

1.3. LA VEU I LA SEUA CLASSIFICACIÓ

4. Indica si les veus que sonen són blanques, masculines o mixtes (veus de dones i homes).

- Audició 34 *Regresa a mí* *Masculines*
- Audició 35 *Vos sur ton chemin* *Blanques*
- Audició 36 *Supercalifragilisticexpialidocious* *Mixtes (veus de dones i homes)*
- Audició 37 *Aquí no hay quien viva* *Masculines*
- Audició 38 *El guardaespaldas* *Blanques*
- Audició 39 *Zadok the priest* *Mixtes (veus de dones i homes)*
- Audició 40 *The Wall* *Masculines*

5. Com ja has vist, les veus humanes, a més de classificar-se en blanques i masculines, es poden, al seu torn, dividir en altres grups depenent de la tessitura (greu o aguda). Escolta amb atenció les audicions següents i contesta les qüestions plantejades. Per a tenir una referència més clara de la tessitura de les veus, és convenient que escoltes les quatre audicions abans de contestar a cadascuna de les preguntes.

Audició 41 *La donna è mobile* G. Verdi

- a. Assenyala amb una X el tipus de veu:

☐ Veu blanca ☒ Veu masculina

- b. Indica a quina classe pertany:

☐ Soprano ☐ Contralt ☒ Tenor ☐ Baix

Audició 42 *La flauta màgica* W. A. Mozart

- a. Assenyala amb una X el tipus de veu:

☐ Veu blanca ☒ Veu masculina

- b. Indica a quina classe pertany:

☐ Soprano ☐ Contralt ☐ Tenor ☒ Baix

Audició 43 *Casta diva de Norma* V. Bellini

- a. Assenyala amb una X el tipus de veu:

☒ Veu blanca ☐ Veu masculina

- b. Indica a quina classe pertany:

☒ Soprano ☐ Contralt ☐ Tenor ☐ Baix

Audició 44 *Urlicht* G. Mahler

- a. Assenyala amb una X el tipus de veu:

☒ Veu blanca ☐ Veu masculina

- b. Indica a quina classe pertany:

☐ Soprano ☒ Contralt ☐ Tenor ☐ Baix

1.4. TIMBRES INSTRUMENTALS

PERCUSSIÓ DE SO DETERMINAT

6. Aguditza l'oïda, ja que hauràs de reconèixer entre els instruments de placa que sonaran a continuació si el so pertany a un xilòfon (fusta), metal·lòfon (metall) o carilló (si sona agut).

Audició 45 De quin instrument es tracta? Carrilló

Audició 46 De quin instrument es tracta? Metal·lòfon

Audició 47 De quin instrument es tracta? Xilòfon

PERCUSSIÓ DE SO INDETERMINAT

7. En aquesta audició has de reconèixer tots els instruments de percussió indeterminada que apareixen a la làmina del llibre. Escriu-ne el nom i el material de què estan construïts (fusta, metall o pell).

Audicions	Nom de l'instrument	Material de construcció
Audició 48	<i>Plat suspès</i>	<i>De metall</i>
Audició 49	<i>Caixa xinesa</i>	<i>De fusta</i>
Audició 50	<i>Castanyoles</i>	<i>De fusta</i>
Audició 51	<i>Güiro</i>	<i>De fusta</i>
Audició 52	<i>Pandereta amb pell</i>	<i>De pell</i>
Audició 53	<i>Maraques</i>	<i>De fusta</i>
Audició 54	<i>Sonalls</i>	<i>De fusta</i>
Audició 55	<i>Bombo</i>	<i>De pell</i>
Audició 56	<i>Platerets</i>	<i>De metall</i>
Audició 57	<i>Bastons</i>	<i>De fusta</i>
Audició 58	<i>Cascavells</i>	<i>De metall</i>
Audició 59	<i>Cròtals</i>	<i>De fusta</i>
Audició 60	<i>Caixa</i>	<i>De metall</i>
Audició 61	<i>Caja</i>	<i>De pell</i>
Audició 62	<i>Pandero</i>	<i>De pell</i>
Audició 63	<i>Temple-block</i>	<i>De fusta</i>

REPASSEM EL QUE HEM APRÉS

8. Relaciona cadascun dels conceptes que apareixen a continuació amb l'afirmació que corresponga.

contralt - baix - *a cappella* - cor de veus blanques - tenor
soprano - baríton - tessitura - cor de veus mixtes

- a. La veu intermèdia d'home és baríton
- b. La veu intermèdia de dona és mezzosoprano
- c. Un cor format per veus de dona i xiquet es denomina cor de veus blanques
- d. La veu més greu d'home és baix
- e. La música interpretada mitjançant veus soles, sense acompanyament instrumental, es denomina a cappella
- f. La paraula que indica si es tracta d'una veu greu o aguda és tessitura
- g. La veu més aguda de dona és soprano
- h. La veu més aguda d'home és tenor
- i. Un cor format per veus d'home i de dona s'anomena cor de veus mixtes

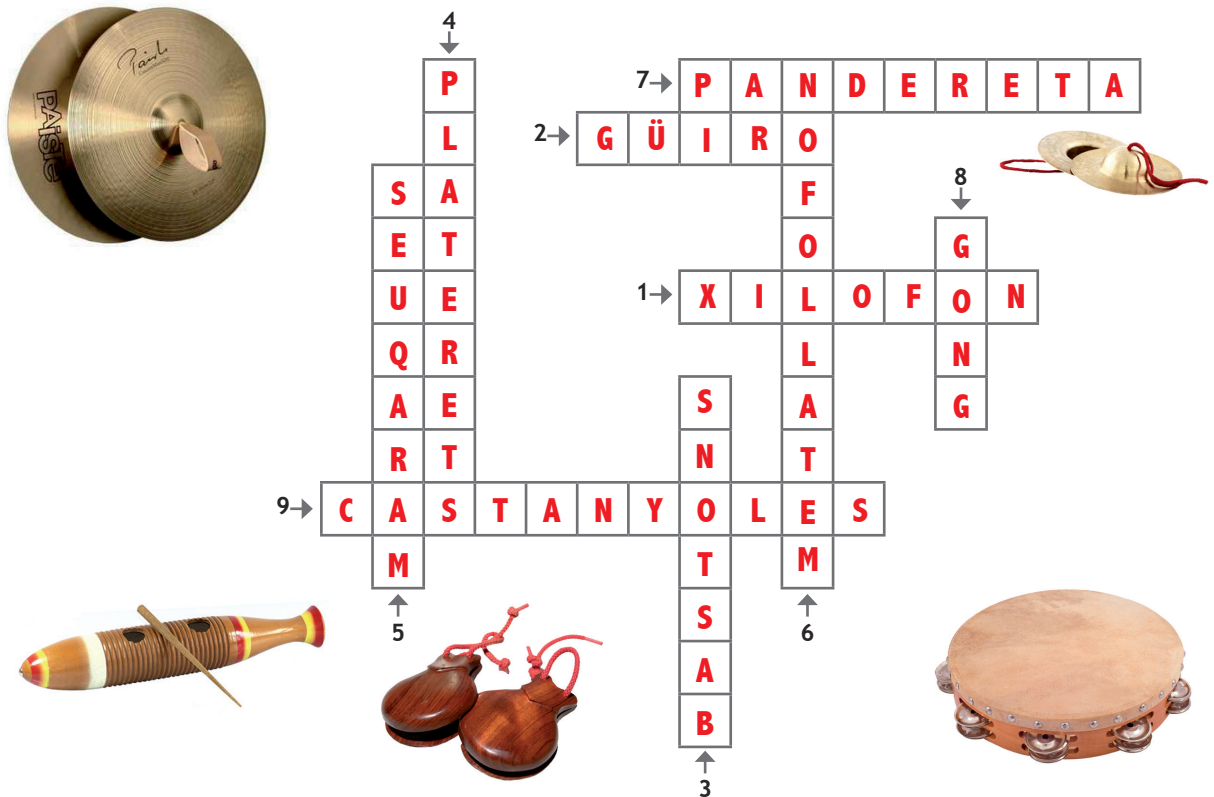
9. Perquè consolidis els conceptes relatius als timbres instrumentals dels instruments de percussió de so determinat i indeterminat, realitza les activitats següents:

a. Escribe el nom de diferents instruments escolars de percussió i podràs completar els mots encreuats següents.

- 1. **Amb la X:** instrument de percussió de plaques de fusta. xilòfon
- 2. **Amb la G:** instrument de percussió de 5 lletres que es toca raspant amb un palet o baqueta metàl·lica la superfície rugosa o amb ranures, amb més o menys velocitat, per a obtenir així l'emissió de diferents sons. güiro
- 3. **Amb la B:** instrument de percussió de 7 lletres que consisteix en 2 pals de fusta que es xoquen entre si. bastons
- 4. **Amb la P:** instrument de percussió de 9 lletres, format per 2 elements de bronze o llautó que s'entrexoquen. platerets
- 5. **Amb la M:** instrument de percussió constituït per una part esfèrica buida plena de pedres petites, arròs, trossos petits de metall, llavors, etc., que produeixen so quan s'agiten i colpegen la paret interna de l'esfera. maraques
- 6. **Amb la M:** instrument de percussió de plaques de metall, de 10 lletres. metal·lòfon
- 7. **Amb la P:** instrument de percussió amb una sola pell i petits discs de metall, al voltant d'un cercle de fusta, que per a produir so es percudeix amb els artells de les mans o amb el dit polze. pandereta

8. **Amb la G:** instrument de percussió format per un gran disc metàl·lic (habitualment, de bronze), amb les vores corbades (generalment cap a dins), que es percudeix amb una maça.
gong

9. **Amb la C:** Instrument de percussió format per 2 petxines buides de fusta dura, unides per un cordó que es subjecta al voltant del dit polze. **castanyoles**

b. Completa el quadre-resum col·locant cadascun dels instruments de l'activitat anterior en el lloc que li corresponga.

QUADRE-RESUM DELS INSTRUMENTS	
DE PERCUSSIÓ AFINACIÓ DETERMINADA	DE PERCUSSIÓ AFINACIÓ INDETERMINADA
✓ <u>xilòfon</u>	✓ <u>bastons, pandereta,</u>
<u>metal·lòfon</u>	<u>castanyoles, güiro, gong,</u>
	<u>platerets, maraques</u>

BLOC 2 CREACIÓ I PRÀCTICA MUSICAL

2.1. CREACIÓ RÍTMICA

1. Dibuixa semicorxeres en la forma indicada.

SILENCI DE
SEMICORXERA

UNA SEMICORXERA

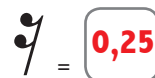
PARELLA DE
SEMICORXERES

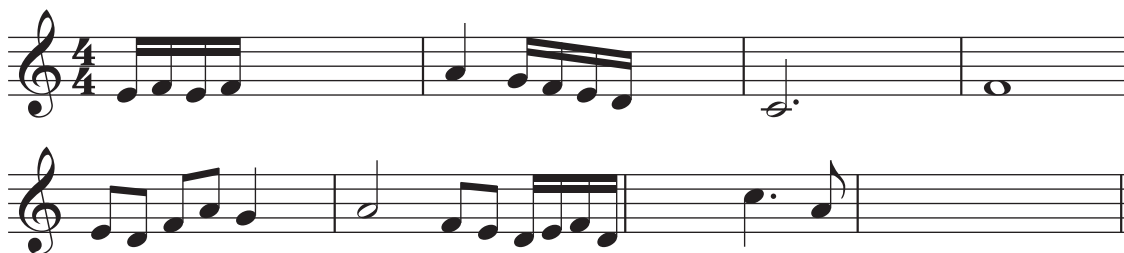
GRUP DE QUATRE
SEMICORXERES

2. Escriu el nombre de temps que corresponen a la durada de cada figura o grup de figures.

3. Completa els compassos amb les figures que consideres convenientes.

4. Dibuixa les línies divisòries. Després, escriu la síl·laba rítmica corresponent a cada figura.

5. Interpreta els ritmes (escriure les síl·labes rítmiques et pot servir d'ajuda). Després escolta'ls i numera'n l'orde. Tingues en compte que alguns d'aquests ritmes apareixeran en la cançó *Brevis i*, per tant, et serviran de preparació.

Audició 64

Audició 65

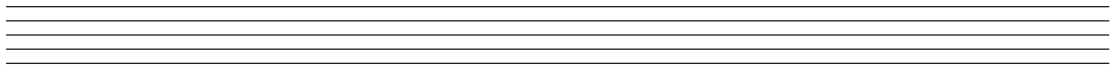
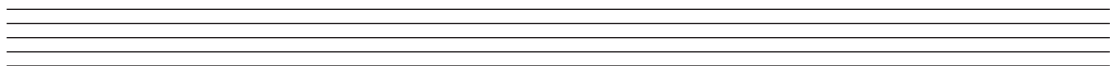
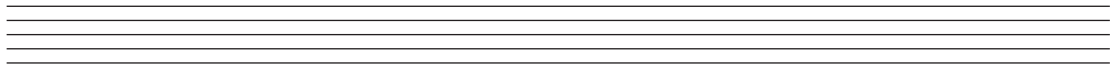
Audició 66

Audició 67

4			
3			
1			
2			

2.4. CREACIÓ MELÒDICA

6. **COMPOSICIÓ.** “Juga” amb les notes d’aquesta escala i compon una melodia que després podràs interpretar sobre una base musical. Procura usar les figures que coneixes i recorda que el FA sempre és sostingut (#).

7. **IMPROVISACIÓ.** Intenta improvisar una melodia amb els sons que hem après en aquesta unitat. Els sons estan presentats d’una forma ordenada, però tu els pots interpretar en l’orde que et sembla convenient. Pel que fa a les figures, encara que en l’escala siguen redones, en la teua interpretació pots usar sons de diferents durades, ja que d’això dependrà la riquesa de la teua creació.

MÚSICA I
TECNOLOGIES

En el CD ROM et plantegem un seguit d’activitats en les quals podràs posar en pràctica tot allò que has après en aquesta unitat.